

Tuomion täytäntöönpanomenettelyt - Latvia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tarkoittaa?
- 2 Mille viranomaisille täytäntöönpanoa koskeva toimivalta kuuluu?
- 3 Millä edellytyksillä päätös täytäntöönpanosta voidaan antaa?
 - 3.1 Menettely
 - 3.2 Tärkeimmät edellytykset
- 4 Täytäntöönpanotoimien tarkoitus ja luonne
 - 4.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla täytäntöönpanon kohteena?
 - 4.2 Mitä vaikutuksia täytäntöönpanotoimilla on?
 - 4.3 Mikä on täytäntöönpanotoimien voimassaoloaika
- 5 Voiko täytäntöönpanopäätökseen hakea muutosta?
- 6 Sovelletaanko täytäntöönpanoon mitään rajoituksia, esimerkiksi velallisen suojaa koskevien sääntöjen tai määräaikojen perusteella?

1 Mitä täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tarkoittaa?

Täytäntöönpano on siviilioikeudellisen menettelyn vaihe, jossa ulosottomiehet panevat tuomioistuinten, muiden viranomaisten tai virkamiesten tekemän ratkaisun täytäntöön siinä tapauksessa, että velallinen (vastaaja) ei noudata vapaaehtoisesti tällaista ratkaisua lainsäädännön tai tuomioistuimen päätöksen mukaisessa määräajassa.

Ks. ”Oikeusalan ammatit: Latvia” täytäntöönpanotoimenpiteistä, joita ulosottomiehellä on oikeus toteuttaa.

2 Mille viranomaisille täytäntöönpanoa koskeva toimivalta kuuluu?

Ulosottomiehet panevat tuomioistuinten ja muiden viranomaisten päätöksiä täytäntöön ja suorittavat muita lainsäädännössä määriteltyjä toimia.

3 Millä edellytyksillä päätös täytäntöönpanosta voidaan antaa?

Tuomioistuinten päätökset ovat täytäntöönpanokelpoisia niiden tultua lainvoimaisiksi, paitsi jos lainsäädännössä tai tuomioistuimen tuomiossa määrätään niiden välittömästi täytäntöönpanosta. Ulosottomiehillä on oikeus aloittaa täytäntöönpanomenettelyt täytäntöönpanoasiakirjan perusteella.

Tuomioistuinten tuomioiden täytäntöönpanomenettelyssä on pantava täytäntöön seuraavat tuomioistuinten, tuomareiden ja muiden viranomaisten päätökset:

- tuomioistuinten tuomiot ja tuomioistuinten tai tuomarien päätökset siviili- ja hallinto-oikeudellisissa asioissa
- omaisuuden menettämistä koskevat tuomioistuinten ratkaisut ja syyttäjän päätökset tai määräykset rikosoikeudellisissa asioissa

- omaisuuden menettämistä koskevat tuomarien tai tuomioistuinten päätökset hallinnollisissa rikkomusasioissa
- tuomioistuinten päätökset sovitteluratkaisujen hyväksymisestä
- pysyvien välitystuomioistuinten tuomiot
- ulkomaisten tuomioistuinten tai ulkomaisten toimivaltaisten viranomaisten ja ulkomaisten välitystuomioistuinten päätökset lain määräämissä tapauksissa
- tuomioistuimen päätös menettelyllisistä seuraamuksista (sakko)
- työriitakomitean päätökset
- kansallisten sääntelyviranomaisten, jäljempänä 'sääntelyviranomaiset', päätökset riita-asioissa tai riitojen sovittelua koskevissa asioissa.

Jollei lainsäädännössä toisin säädetä, myös seuraaviin sovelletaan tuomioistuinten tuomioiden täytäntöönpanomenettelyä:

- viranomaisten ja virkamiesten päätökset hallinto-oikeudellisissa rikkomusasioissa ja muissa lain rikkomista koskevissa asioissa lain määräämissä tapauksissa
- viranomaisten ja virkamiesten julkisen toimivaltansa nojalla antamat viranomaispäätökset, jotka liittyvät maksuihin
- oikeusalan ammattilaisten (julkisten notaarien, asianajajien, ulosottomiesten) antamat ratkaisut asiantuntijapalkkioista, annetun oikeusavun vuoksi maksettavista palkkioista ja tarjottuihin palveluihin liittyvien kulujen korvaamisesta sekä leimaveroista
- neuvoston, komission tai Euroopan keskuspankin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 299 artiklan mukaisesti hyväksymät säädökset
- notaareista annetun lain osastossa D1 säädetyn menettelyn mukaisesti laaditut notaarin vahvistamat asiakirjat.

Täytäntöönpanoasiakirja on:

- siviili- tai hallinto-oikeudellisissa asioissa tuomioistuimen tuomion tai tuomioistuimen tai tuomarin päätöksen tai rikosasioissa sovitteluratkaisun hyväksymisestä annetun tuomioistuimen tuomion perusteella annettu täytäntöönpanomääräys, pysyvän välitystuomioistuimen tuomio, työriitakomitean päätös, sääntelyviranomaisen päätös riita-asiassa tai riitojen sovittelua koskevassa asiassa, ulkomaisen tuomioistuimen tai välitystuomioistuimen päätös tai neuvoston, komission tai Euroopan keskuspankin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 299 artiklan mukaisesti hyväksymä säädös
- viranomaisen tai virkamiehen päätös hallinto-oikeudellisissa rikkomusasioissa ja muissa lain rikkomista koskevissa asioissa lain määräämissä tapauksissa
- tuomioistuimen tai tuomarin päätös hallinto-oikeudellisissa rikkomusasioissa
- ote omaisuuden menettämistä koskevasta syyttäjän päätöksestä tai määräyksestä rikosoikeudellisissa asioissa
- hallintolain perusteella annettu täytäntöönpanomääräys (siviiliprosessilain 539 §:n 2 momentin 2 kohta)
- tuomarin päätös riitauttamattomien saatavien täytäntöönpanosta, turvaamistoimien kohteena olevien saatavien täytäntöönpanosta tai kiinteistön vapaaehtoisesta myynnistä huutokaupalla oikeudellisessa menettelyssä
- tuomioistuimen päätös menettelyllisistä seuraamuksista (sakko)
- julkisen notaarin, asianajan tai ulosottomiehen kirjoittama lasku
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 805/2004 mukainen ulkomaisen tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen antama eurooppalainen täytäntöönpanoperuste
- neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 41 artiklan 1 kohdan mukainen ulkomaisen tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen antama todistus
- neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 42 artiklan 1 kohdan mukainen ulkomaisen tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen antama todistus
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 861/2007 20 artiklan 2 kohdan mukainen tuomioistuimen, myös ulkomaisen tuomioistuimen, antama todistus
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1896/2006 18 artiklan mukainen tuomioistuimen, myös ulkomaisen tuomioistuimen, antama maksumääräys
- tuomioistuimen päätös valtuuttaa vakuusvelkoja myymään velallisen panttaama omaisuus oikeussuojamenettelyssä (maksukyvyttömyydestä annetun lain 37 §:n 2 momentti)

- ote neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 20 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesta ulkomaisen tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen päätöksestä
- ote neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 48 artiklan mukaisesta ulkomaisen toimivaltaisen viranomaisen antamasta virallisesta asiakirjasta
- komission 18. marraskuuta 2011 antaman täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1189/2011 liitteessä II olevan mallin mukainen yhdenmukainen asiakirja, joka mahdollistaa täytäntöönpanon vastaanottavassa jäsenvaltiossa
- notaareista annetun lain osastossa D1 säädetyn menettelyn mukaisesti laaditut notaarin vahvistamat täytäntöönpanoasiakirjat
- tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12. joulukuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 53 tai 60 artiklan mukainen ulkomaisen tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen antama todistus
- ote sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään (IMI) kirjatusta Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen päätöksestä, joka koskee hallinnollisen sakon määräämistä työntekijöiden lähettämiseen liittyvästä rikkomuksesta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 655/2014 19 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen tuomioistuimen, myös ulkomaisen tuomioistuimen, antaman eurooppalaisen tilivarojen turvaamismääräyksen osa A.

3.1 Menettely

Tuomioistuinten päätökset ja tuomioistuimen ulkopuolella tehdyt päätökset ovat täytäntöönpanokelpoisia niiden tultua lainvoimaisiksi, paitsi jos lainsäädännössä tai tuomioistuimen tuomiossa määrätään niiden välittömästä täytäntöönpanosta. Jos tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanolle on vahvistettu vapaaehtoisen täytäntöönpanon määräaika eikä tuomiota panna täytäntöön, tuomioistuin laatii täytäntöönpanomääräyksen vapaaehtoisen täytäntöönpanon määräajan umpeuduttua. Ulosottomiehillä on oikeus aloittaa täytäntöönpanomenettelyt täytäntöönpanoasiakirjan perusteella.

Täytäntöönpanomääräyksen antaa täytäntöönpanoviranomaisen pyynnöstä asiaa kulloinkin käsittelevä tuomioistuin. Kustakin tuomiosta on annettava yksi täytäntöönpanomääräys. Jos tuomio pannaan täytäntöön eri paikoissa, jos jokin tuomion osa on pantava täytäntöön välittömästi tai jos tuomio annetaan useiden kantajien hyväksi tai useita vastaajia vastaan, tuomioistuimen on annettava useita täytäntöönpanomääräyksiä täytäntöönpanoviranomaisen pyynnöstä. Annettaessa useita täytäntöönpanomääräyksiä täytäntöönpanon tarkka paikka tai tuomion osa, joka täytäntöönpanomääräyksen mukaan on pantava täytäntöön, on mainittava kussakin tällaisessa täytäntöönpanomääräyksessä, ja jos kyse on yhteisvastuullisista velvoitteista, on mainittava vastaaja, johon täytäntöönpano kyseisen täytäntöönpanomääräyksen mukaan kohdistuu.

Tuomion täytäntöönpanon aloittamiseksi ulosottomiehelle on toimitettava täytäntöönpanomääräys, joka on annettu täytäntöönpanoviranomaiselle tai tämän valtuuttamalle edustajalle. Lisäksi ulosottomiehelle on annettava täytäntöönpanohakemus.

3.2 Tärkeimmät edellytykset

Ulosottomiehiä koskevalla lailla sekä ministerikabinetin 14. maaliskuuta 2006 hyväksymällä asetuksella nro 202, joka koskee valan vannoneiden ulosottomiesten tietojen säilyttämistä, säännellään yleisiä kysymyksiä, jotka liittyvät valan vannoneiden ulosottomiesten toimintaan ja tietojen säilyttämiseen.

4 Täytäntöönpanotoimien tarkoitus ja luonne

Kun siviiliprosessilaissa säädettyillä toimenpiteillä pannaan täytäntöön tuomioistuinten ja muiden viranomaisten päätöksiä, tällöin pyritään rajoittamaan velallisen oikeuksia ja asettamaan uudelleen tasapainoon yhtäältä henkilön lailla suojatut perusoikeudet ja edut ja toisaalta velallisen velvollisuus noudattaa tuomioistuimen (tai muun viranomaisen) päätöksiä.

4.1 Minkä tyyppinen varallisuus voi olla täytäntöönpanon kohteena?

Ulosottomiehillä on oikeus ryhtyä täytäntöönpanotoimiin, jotka kohdistuvat velallisen irtaimeen omaisuuteen (mukaan lukien mahdollinen muiden henkilöiden hallussa oleva omaisuus) ja aineettomaan varallisuuteen, velallisen saataviin muilta henkilöiltä (palkkioihin työstä, vastaaviin maksuihin, velallisen muihin tuloihin, sijoituksiin luottolaitoksissa) sekä kiinteään omaisuuteen.

Tietyt lainsäädännössä määritellyt varat ja esineet, jotka kuuluvat velalliselle kokonaan tai osin, eivät voi olla täytäntöönpanomääräykseen perustuvien täytäntöönpanotoimien kohteena (esimerkiksi kotitalouden varusteet ja laitteet, vaatetus, elintarvikkeet, kirjat sekä instrumentit ja työkalut, jotka velallinen tarvitsee päivittäiseen elinkeinotoimintaansa).

Seuraavat velalliselle kokonaan tai osin kuuluvat esineet eivät voi olla täytäntöönpanomääräykseen perustuvien täytäntöönpanotoimien kohteena:

- kotitalouden varusteet ja laitteet, velallisen, hänen perheenjäsentensä ja hänen huollettavanaan olevien henkilöiden tarvitsemat vaatteet:
 - päivittäiseen käyttöön tarvittavat vaatteet, jalkineet ja alusvaatteet
 - vuodevaatteet, yöpuvut ja pyyhkeet
 - päivittäiseen käyttöön tarvittavat keittiötarvikkeet ja astiat
 - huonekalut – yksi sänky ja tuoli henkilöä kohti sekä yksi pöytä ja yksi kaappi perhettä kohti
 - kaikki lastenhoitotarvikkeet
- kotitaloudessa olevat elintarvikkeet velallisen ja hänen perheenjäsentensä tarpeisiin kolmen kuukauden ajaksi
- vähimmäiskuukausipalkkaa vastaava rahasumma velallista ja kutakin hänen perheenjäsentään tai hänen huollettavanaan olevaa henkilöä kohti. Jos kyseessä on alaikäisten lasten elatusavun perintä tai Latvian elatusaputakuurahaston hyväksi tapahtuva perintä, 50 prosenttia vähimmäiskuukausipalkasta vastaava rahasumma velallista ja kutakin hänen perheenjäsentään tai hänen huollettavanaan olevaa henkilöä kohti
- yksi lehmä tai vuohi ja yksi sika perhettä kohti sekä tarvittava rehumäärä, kunnes uutta rehua voidaan kerätä tai karja pääsee laitumelle
- polttoaine, joka tarvitaan perheen ruoanvalmistukseen ja asunnon lämmittämiseen lämmityskaudella
- kirjat, instrumentit ja työkalut, jotka velallinen tarvitsee päivittäiseen elinkeinotoimintaansa
- maataloustuotannon välineet eli tilalla tarvittavat maanviljelysvälineet, koneet, karja ja siemenet sekä tilan karjan ylläpitoon tarvittava rehumäärä seuraavaan satoon asti – maatalousministeriön ohjeissa määritellään, mitkä maanviljelysvälineet ja mitkä karja- ja rehumäärät katsotaan välttämättömiksi
- irtain omaisuus, jonka siviililain mukaisesti katsotaan liittyvän kiinteään omaisuuteen – erillään tällaisesta kiinteästä omaisuudesta
- uskonnonharjoittamispaikat ja rituaaliesineet.

Täytäntöönpanotoimia ei myöskään voida kohdistaa seuraaviin:

- eroraha, hautausavustus, leskille myönnettävä kiinteämääräinen etuus, valtiolliset sosiaalietuudet, valtion tuki keliakiaa sairastaville lapsille, leskeneläke ja leskenavustus
- työntekijälle kuuluvien työkalujen kulumisesta maksettava korvaus ja muut lainmukaisia työsuhteita sääntelevien lakien ja asetusten mukaiset korvaukset
- työntekijälle virkamatkan, siirron ja toiselle paikkakunnalle työhön lähettämisen yhteydessä maksettavat määrät
- sosiaalietuudet
- hallituksen määräämää lapsen elatusavun vähimmäismäärää vastaava lapsen elatusapu, jonka jommankumman vanhemmista on tuomioistuimen tuomion tai elatusaputakuurahaston päätöksen perusteella maksettava, sekä elatusaputakuurahaston maksama lapsen elatusapu.

4.2 Mitä vaikutuksia täytäntöönpanotoimilla on?

Kun täytäntöönpanotoimet kohdistuvat velallisen irtaimen tai kiinteään omaisuuteen tai tuloihin, velallisella ei ole enää oikeutta määrätä niistä vapaasti.

Jos ulosottomiehen vaatimuksia tai määräyksiä ei noudateta, ulosottomies laatii asiakirjan ja toimittaa sen tuomioistuimelle, joka tekee päätöksen vastuuvollisuudesta. Tuomioistuin voi määrätä syyllisiksi katsotuille osapuolille sakon, jonka suuruus on luonnollisen henkilön osalta enintään 360 euroa ja virkamiehen osalta enintään 750 euroa. Tuomioistuimen päätöksestä voi valittaa.

Tietyn tyyppisissä asioissa ulosottomiehen vaatimusten noudattamatta jättämisestä voidaan määrätä erityisiä seuraamuksia.

Jos ulosottomiestä vastustetaan täytäntöönpanotoimien aikana, hän voi kutsua poliisin avuksi.

Jos velallinen jää saapumatta ulosottomiehen kuultavaksi hänelle tiedoksi annetusta haasteesta huolimatta tai kieltäytyy antamasta selvityksiä tai lain nojalla edellytetyjä tietoja, ulosottomiehellä on oikeus viedä asia tuomioistuimen päätettäväksi. Tuomioistuin voi antaa päätöksen, jossa velallinen veloitetaan saapumaan kuultavaksi, ja määrätä sakon, jonka suuruus on luonnollisen henkilön osalta enintään 80 euroa ja virkamiehen osalta enintään 360 euroa. Tuomioistuimen päätöksestä voi valittaa.

Mikäli ilmenee, että velallinen on tahallisesti toimittanut vääriä tietoja, ulosottomiehen on lähetettävä ilmoitus syyttäjälle.

4.3 Mikä on täytäntöönpanotoimien voimassaoloaika

Täytäntöönpanoasiakirja voidaan antaa täytäntöönpantavaksi kymmenen vuoden kuluessa siitä kun tuomioistuimen tai tuomarin ratkaisu on saanut lainvoiman, jollei lainsäädännössä ole vahvistettu muuta määräaika. Jos tuomioistuimen ratkaisussa veloitetaan suorittamaan osamaksuja, täytäntöönpanoasiakirja on voimassa koko osamaksuajan, ja kymmenen vuoden voimassaoloaika lasketaan alkavaksi kustakin eräpäivästä.

5 Voiko täytäntöönpanopäätökseen hakea muutosta?

Täytäntöönpanomenettely aloitetaan tuomioistuimen tai muun viranomaisen antaman pätevän täytäntöönpanomääräyksen perusteella. Henkilö, jolle tuomioistuimen tai muun viranomaisen päätöksellä asetetaan velvoite, voi hakea siihen muutosta (riitauttaa sen) säädöksissä vahvistetulla tuomioistuinten tai muiden viranomaisen päätösten muutoksenhakua koskevalla menettelyllä.

Asianosaisen hakemuksesta ja asian osapuolten varallisuustilanteen tai muiden olosuhteiden perusteella yksittäisen asian ratkaisusta vastuussa olevalla tuomioistuimella on oikeus antaa päätös tuomion täytäntöönpanon lykkäämisestä, jakaa täytäntöönpano eriin tai muuttaa tuomion täytäntöönpanon muotoa tai menettelyä. Tuomioistuimen tätä koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta korkeamman oikeusasteen tuomioistuimesta kymmenen päivän kuluessa. Mikäli olosuhteet haittaavat tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanoa tai estävät sen, ulosottomiehellä on lisäksi oikeus tehdä tuomion antaneelle tuomioistuimelle ehdotus tuomion täytäntöönpanon lykkäämiseksi, täytäntöönpanon jakamiseksi osiin tai täytäntöönpanon muodon tai menettelyn muuttamiseksi.

Ulosottomies voi lykätä täytäntöönpanoa, jos täytäntöönpanoviranomainen hakee tällaista toimenpidettä tai jos tuomioistuin tai tuomari päättää, että täytäntöönpanotoimia on lykättävä tai omaisuuden myynti keskeytettävä, tai jos tuomioistuin päättää, että tuomion täytäntöönpano on jaettava osiin.

6 Sovelletaanko täytäntöönpanoon mitään rajoituksia, esimerkiksi velallisen suojaa koskevien sääntöjen tai määräaikaisten perusteella?

Velkoja tai velallinen voi hakea muutosta ulosottomiehen toteuttamiin tuomion täytäntöönpanotoimiin tai ulosottomiehen kieltäytymiseen toteuttamasta tällaisia toimia (ei kuitenkaan sillä perusteella, että huutokauppa on mitätön) toimittamalla perustellun valituksen ulosottomiehen virallisen nimityspaikan alioikeuteen kymmenen päivän kuluessa siitä, kun toimet, joihin haetaan muutosta, toteutettiin, tai siitä, kun muutoksenhakija, jolle ei ollut annettu tiedoksi toimien toteutusaikaa ja paikkaa, sai toimet tietoonsa.

Valitus on käsiteltävä tuomioistuimessa 15 päivän kuluessa. Velalliselle ja velkojalle sekä ulosottomiehelle on ilmoitettava tuomioistuinkäsittelystä. Se, että nämä henkilöt eivät saavu paikalle, ei estä asian käsittelyä.

Valituksen esittäjän perustellusta pyynnöstä tuomari voi tehdä päätöksen siitä, että täytäntöönpanotoimet keskeytetään, rahavarojen siirto ulosottomiehelle, velkojalle tai velalliselle kielletään tai omaisuuden myynti keskeytetään. Päätös on pantava täytäntöön välittömästi.

Tuomioistuimen päätöksestä voi valittaa.

Linkkejä

[http://www.tm.gov.lv/](http://www.tm.gov.lv) – Latvian oikeusministeriön verkkosivusto

[http://www.lzti.lv/](http://www.lzti.lv) – Latvian valantehneiden ulosottomiesten neuvosto

[http://www.tiesas.lv/](http://www.tiesas.lv) – Latvian tuomioistuinten portaali

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 05/06/2019